

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2012/2 (29.)

A Marton Jenő-érem 2012. évi kitüntetettje: dr. Szabó Imre

A jó hírű budai Tanítóképzőben végzett 1955-ben. Erre a nevezetes tényre (és intézményre) egyrészt azért is érdemes kitérni, mivel a fiatalabb korosztály már nem ismeri a prepa szót. Másrészt azért is, mert az Alma Mater meghatározó kiindulópontja Imre egész pályafutásának. Itt szerzett pedagógiai és mozgalmi ismereteket, amit egész életében kamatoztatott. Tanítási versenyeket nyert, rajvezetője volt egy pájtás-családnak. Érettségijük 25. évfordulóján társaival alapító- és vezetőségi tagja lett a Képző egykori prepáit összefogó Baráti Körnek a mai napig.

Imre 1955-ben tanítóként és – rögtön csapatvezetőként – kezdte pedagógiai pályafutását Majosházán részben osztott kisiskolában. Bár a Majosháza csak rövid epizód volt életében, hiszen 1958-tól már Szigetszentmiklóson tanít és vezet az 4507. sz. József Attila Úttörőcsapatot. Az eltelt három év, a pályakezdés küzdelmei és sikerei olyan mély nyomot hagytak benne, hogy négy évtized után alapítója lett a Majosházi Iskoláért Alapítványnak. Nem rajta múlt, hogy a nagyszerű kezdeményezés az iskolafenntartó változás következtében megszűnt. Szigetszentmiklósról Ráckevere vezetett tovább az út. A járási pártbizottság művelődési vezetőjeként rendszeres kapcsolatot tartott az iskolákkal, úttörőcsapatokkal, művelődési házakkal, tömegszervezetekkel. Aktívan támogatta a Duna-ág melletti

víziúttörő-tevékenységet, egyik alapítója és tagja volt a Ráckevei (Soroksári)-Duna Intéző Bizottságnak.

Ráckevéről a Pest Megyei Pedagógiai Intézetbe, majd a Fővárosi Munkaügyi Központba került. Időközben megvédte bölcsészdoktori disszertációját, amelyet önálló kutatással, szorgalmas levéltári munkával állított össze Pest megye iskoláinak történetéből. Nem véletlen, hogy a Pest Megyei TIT (TIT Teleki László Ismeretterjesztő Egyesület) alelnökeként ő volt szerkesztője a *Pest megye a millennium évében* című jubileumi kiadványnak 2000-ben.

Publikációs tevékenysége rendkívül szerteágazó: mozgalmi, pedagógiai, honismereti, helytörténeti cikkek, kötetek tucatjait jegyzi szerzőként, társszerzőként vagy szerkesztőként. E tevékenységében – és egész életében – kiemelt helyen szerepel az *úttörőmozgalom*, amelynek hat évtizede – *raj-, csapatvezetőként, járási elnökségi tagként, az országos táborozási és turisztikai szakszabizottság, majd az országos és a Pest megyei úttörő-történeti bizottság* tagja volt. Bábáskodott az úttörő kéktúra, majd a vándortábor mozgalom születésénél, szerepet vállalt a járási úttörőtáborok, úttörő találkozók szervezésében. Kezdeményezője volt a Pest Megyei Iskolamúzeum létrehozásának. Öt évig vezetője volt a Pest megyei Úttörővezetők Akadémiájának, és – nem utolsósorban – 1996-ban, a mozgalom ötvenedik évfordulóján Záhonyi Edével közösen létrehozta

alapítványunkat.

Sokoldalú tevékenységét számos állami és mozgalmi elismeréssel, kitüntetéssel méltatták: *Dunai Árvízvédelemért, Szocialista Kultúráért, Kiváló Munkáért, Munkaérdemrend Bronz Fokozata, Köztársasági Bronz Érdemkereszt, Kiváló Úttörővezető, Úttörővezető Érdemérem, Aranykoszorús KISZ jelvény, KISZ Érdemérem, Kiváló Vöröskeresztes Munkáért, Kiváló Honismereti Munkáért, Aranykoszorús TIT jelvény, Kiváló Ismeretterjesztő Munkáért, Gyermekéért Díj, - és most a Marton Jenő Emlékérem.*

Hetvenöt évesen is fiatalokat megszégyenítő aktivitással tevékenykedik: tanít, ír, szerkeszt, szervez, és ezernyi kapcsolatot ápol. Kívánjuk, hogy legyen ideje – és főleg türelme – az immár megérdemelt pihenésre is. Legyen köztünk még sokáig jó erőben, egészségben.

Révész György

Marton Jenő-díjasok 2012-ben

Ebben az évben már 5. alkalommal került sor a Múltunk Öröksége Alapítvány által létrehozott Marton Jenő-díj átadására. Az első kitüntetett diák már túl van az érettségien.

Marton Jenő végrendeletében az alapítványra hagyott összegből tudjuk biztosítani, hogy azokban az iskolákban, ahol ő tanított, minden évben egy-egy diák részesüljön a róla elnevezett kitüntetésben.

A kitüntetés átadására június 16-án került sor, ezen a napon lett volna Marton Jenő 90 éves.

Mind a négy iskolában ekkor rendezték a tanév legszebb, legmaradandóbb élményt nyújtó eseményét, a ballagással egybekötött tanévzáróünnepséget. Úgy terveztük, hogy valamennyi érintett iskolába személyesen eljusson az alapítvány egy-egy képviselője. Délelőtt három, délután egy iskolában került sor a rendezvényre. Ezért két autóra volt szükség, melyeket Kalotay Gábor és Magócsi Zoltán biztosított. Gáborék hajnalban indultak, hogy az első helyre, Sármellékre reggel 8-ra odaérjenek. Egy kis problémát okozott, hogy az eredeti tervet nem sikerült megvalósítani. Dr. Nagy Józsefnét baleset érte, és így nem tudott részt venni a keszthelyi rendezvényen. Ezért az ünnepség megkezdése előtt Kalotay Gábor átadta az oklevelet és pénzjutalmat az iskola vezetőjének, felkérve őt arra, hogy az alapítvány megbízásából adja át az elismerést a javasolt diáknak. Gábor pedig tovább utazott Rezibe.

A negyedik iskolában, Zalaváron délután került sor a rendezvényre, ahol az alapítványt Magócsi Károlyné kuratóriumi tag képviselte.

Nézzük, kikkel gyarapodott a Marton Jenő-díjasok sora 2012-ben:

Sármelléken a hagyományoknak megfelelően az ÁMK parkjában, évszázados fák árnyékában került sor a ballagásra és a Marton Jenő-

díj átadására. Az ünnepségen az alapítványt Révész György, a kuratórium elnöke képviselte. A díjat idén HETESI PATRIK, szentgyörgyvári illetőségű diák kapta (testvére, Hetesi Martin 2009-ben volt díjazott), aki a kitüntetést – és a többi jutalmat is – ezúttal ülve vette át, mert néhány napnál a ballagás előtt labdarugó edzésen olyan súlyosan megsérült, hogy csak mankóval tudott eljönni az ünnepségre.

Patrik magatartása, tanulmányi munkája, az iskola hírnevének öregbítéséért végzett tevékenységei tették alkalmassá arra, hogy kiérdemelje a díjat. Szerény, csendes egyénisége példamutató magatartásban nyilvánul meg. A nyolc év alatt többször vitt haza jeles rendű bizonyítványt. Kiváló eredményeket ért el a sport területén. Tagja volt 2011-ben a Békéscsabán megrendezett Országos Labdarúgó Diákolimpiai csapatnak, ahol a sármelléki focicsapattal országos I. helyezést ért el. Tudását mi sem bizonyítja jobban, hogy a szakemberek szavazatai alapján az országos verseny legjobb játékosának választották meg.

A jelenlévő nagy tapsal köszöntötték a kitüntetett diákot.

Hetesi Patrik és Révész György a kitüntetés átadása után

Keszthelyen, felkérésünkre az intézmény vezetője Seffer Innréné adta át a kitüntetést KENDEH-KIRCHKNFOP LILINEK.

Lili egy kiváló képességű, igazi közösségi diák. Pedagógus-zenész család sarja, aki ezt a tradíciót ápolja iskolai életében is. A zene és a művészetek iránti érzékenysége, tehetsége már egészen korán kitűnt. Alsós kora óta hegedül, és iskolánk citerazenekarának tagja. Művészi színvonalú produkcióival sokszor megörvendeztette hallgatóságát a különböző iskolai rendezvényeken, kulturális bemutatókon Gyönyörűen szaval, több szavalóversenyen is a dobogó tetején állt. Tanulmányi versenyeken is szép sikereket ért el kémiből, biológiából, magyar nyelvtanból, angol nyelvből. A versenyeredmények mellett nyolc évig kitűnő tanuló volt. Akár a jó tanuló, jó sportoló címet is képviselhetné, hiszen tagja iskolánk kosárlabda, kézilabda és atlétika csapatának. Kiváló eredményei sem tették önteltté, barátságos, kedves egyénisége, őszinte tiszteletudó jelleme egyik vezéregyéniséggé emelte az osztályban és az iskolában egyaránt. Méltó a Marton Jenő-díjra, melyet a jelenlévők nagy tapsa is elismerte.

Reziben, ahol az elmúlt évben a nevelőtestület nem talált a díjra méltó tanulót, és így nem is tett javaslatot, idén újra lehetőség nyílt a Marton Jenő-díj átadására. Az iskola vezetése nagy szeretettel fogadta a díjat átadó Kalotay Gábor felügyelőbizottsági elnököt, aki a díjátadást megelőzően részt vett a templomban megtartott tanévzáró ünnepélyen is. A település és az iskola által is nagyra értékelt kitüntetést idén KERÉK ANTAL kapta meg.

Anti szerény, visszahúzódó tanuló, aki ennek ellenére kimagasló közösségi munkát végzett az elmúlt évek során. Képességeinek megfelelő tanulmányi szorgalom jellemzi. Tevékenyen vesz részt, megbízhatóan dolgozik a tanítási órákon, munkáját az alaposág jellemzi. Magatartása kifogástalan, példamutató. Társaival és a felnőttekkel való kapcsolatára a tiszteletudó viselkedés jellemző.

Tanulmányi versenyeken évek óta eredményesen szerepel, különösen matematikából. Többször jutott a megyei döntőbe a területi fordulók után. Az elmúlt évben a megyei matematikai versenyen 2. helyezett lett. A KRESZ vetélkedőn is bejutott a megyei döntőbe. Méltó a kitüntetésre, gratulálunk.

Zalaváron az ünnepségre-délután került sor. A szülők, rokonok, ismerősök nagy létszáma jelezte, hogy a település fontos eseménye a ballagással egybekötött tanévzáró ünnepség. Jelen volt Berkenyész István polgármester úr is, aki tanítványa volt Marton Jenőnek, és nagy szeretettel emlékezett vissza a diákévekre. Szívügye az iskola minél eredményesebb működésének biztosítása, támogatása.

Az iskola élén szeptember óta, új, fiatal, lelkes igazgató áll, aki élvezzi a nevelőtestület és az önkormányzat bizalmát. Az ünnepség a tanulók színvonalas műsorával kezdődött, majd az intézmény vezetője értékelte a tanévet. Ezt követte a kitüntetések, jutalmak átadása. A Marton Jenő-díj értékét, rangját jelzi, hogy ennek átadásával kezdődött a kitüntetések sora. Az alapítvány képviselőjében e sorok írója adta át a díjat GERECS KATINKÁNAK.

Katinka elsős kora óta példás, jó magatartású, szorgalmas diák. Több helyi és körzeti tanulmányi versenyen indult is szerepelt eredményesen. Helyesírásból éveken keresztül kiemelkedő eredményeket ért el. Az iskolai rendezvényeken szívesen vállalt feladatot, segíti pedagógusok munkáját, műsorokban megbízható szereplő.

Éveken keresztül tagja volt a keszthelyi néptánc szakkörnek és az iskolán kívüli rendezvényeken képviselte az iskolát. Méltó a kitüntetésre, melyet nagy taps fogadott.

Nagy taps fogadta azt a bejelentést is, hogy az alapítvány 128 kötet könyvet ajándékozott az iskolának, melynek átadása az ünnepségen történt. A könyvek nagy része szintén Marton Jenő tulajdona volt.

A jól végzett munka után jöjjön a megérdemelt pihenés. Legyen mindenkinek vidám, gondtalan, boldog nyara. E szavakkal vettünk búcsút az idei Marton Jenő-díjasoktól és az ünnepség valamennyi résztvevőjétől, remélve, hogy jövőre ismét találkozunk.

Magócsi Károlyné

Hetesi Patrik
Szentgyörgyvár-Sármellék

Kendeh-Kirchknopf Lili
Keszthely

Kerék Antal
Rezi

Gerecs Katinka
Zalavár

Tisztelt Támogatóink!

Köszönjük a korábbi években nyújtott támogatásukat, amellyel hozzájárultak vállalt feladataink megvalósításához, különösen az alapítványi díjakhoz és pályázatokhoz, a Tájékoztató és más kiadványok megjelentetéséhez. Idén is kérjük támogatói segítségüket, és azt is, hogy ajánlják alapítványunkat ismerőseik, barátaik figyelmébe. Kérjük, hogy a mellékelt csekken fizessék be támogatásukat, vagy utalják át az alapítvány bankszámlájára. Bankszámlaszámunk:

K&H Bank, 10404027-00005766-00000002

Kérjük továbbá, hogy aki teheti, 2013-ban is támogassa tevékenységünket. személyi jövedelemadója egy százalékaival. Adószámunk:

18080320-1-42

Minden támogatást köszönettel fogadunk.

A Múltunk Öröksége Alapítvány
Kuratóriuma

Gyűjteményünk kincsei

2011 májusában hunyt el dr. Soltész Elekné, Erzsi néni, zenetanár, ny. zeneiskolai igazgató. Volt ének szakfelügyelő, a Zeneakadémia tanulmányi osztályának vezetője, a budapesti Pedagógiai Főiskola ének-zene tanszékének tanára, később zenetanár, szolfézs szakfelügyelő, majd a Fővárosi VIII. kerületi Vándor Sándor Zeneiskola alapító igazgatója. Rengeteg cikket publikált, számos szakmai művet írt, szerkesztett, többek között a Nótafa különpróba és a Zenebarát szakpróba c. füzeteket. Hagyatékából Várad István közvetítésével került gyűjteményünkbe az alábbi gépirat.

Adatlap:

Megnevezés: A Zenebarát őrök találkozója Kodály Zoltánnal. (gépirat)

Szerző: dr. Soltész Elekné

Keletkezés időpontja: 1985. február 4.

Terjedelem: 2 oldal A4

A Zenebarát őrök találkozója Kodály Zoltánnal.

Történetem eleje az úttörőmozgalom "őskorába" visz, 1945-be, amikor Rév Vera barátnőmmel együtt--mint az úttörők első "nótafái", daltanítói-- úgy gondoltuk, hogy a sokat és szívesen éneklő úttörőknek, az egyre gyarapodó ifjúsági mozgalomnak jó lenne egy induló, amelyik az egész országban elterjedne és amelyik az úttörők céljairól, életéről szól. Merész tette határoztuk el magunkat: felkerestük tanárunkat, Kodály Zoltánt és megkértük, engedje meg, hogy egyik, még 1941-ben írt kis indulójához, amelyik a Bicinia Hungarica c. gyűjtemény I. kötetében jelent meg, úttörő-szöveget írassunk és járuljon hozzá, hogy ez legyen az úttörők indulója. Reményünkben nem csalódtunk, így aztán a Tanár úr engedélyével élve felkerestük Raics Istvánt, a kiváló zongoraművészt, zene tudóst és sok szép dalszöveg íróját, fordítóját. A gyerekek érdekében előadott kívánságnak ő sem tudott ellenállni: csakhamar megszületett a dal és 1946. jun. 2-n már sok száz tapsoló, ujjongó, virágot dobáló néző sorfala között felvonulva az első, akkor még kékinges, fehérnyakkendős úttörők ajkán csendült fel: Ej, haj száll az ének, zeng az ének, szép az élet, ej, haj, úttörőnek kedve mindig jó!

1965-ben a mozgalom születésének 20. évfordulóján az "Úttörők a hazáért" kutatómunka keretében megalakítottam a VIII. Százados-úti ált. iskola tanulóiból a Zenebarát őröket.

Elhatároztuk, hogy felkutatjuk az úttörőmozgalom múltjának zenei emlékeit. Munkatervünk első pontja Kodály Zoltán meglátogatása volt. Lázás izgalom és sok készülődés előzte meg ezt a látogatást. Megismerkedtünk Kodály Zoltán életével, művészetével, tanításaival, énekeltek kisebb műveit, néhányat meghallgattunk hanglemezeiről, rádióból. Tudtuk, hogy zenei tudásunk próbatétele is lesz ez a találkozás, de egyuttal életünk nagy élménye is.

Nem is csalódtunk. A Tanár úr és felesége kedvesen, szívesen fogadott. A zavartan, elfogódottan hallgató gyerekeket természetes egyszerűséggel kérdezte ki életük, a zenével való kapcsolatuk felől, feloldotta izgatottságukat, egy-egy bátoritan kérdésekre szívesen, humorosan válaszolt. Krónikásunk kérdésére pl. elmondta, hogy nemrég jött haza Amerikából, azt tapasztalta, hogy az ottani gyerekeknek nincs olyan jó dolguk, mint a magyaroknak, mert a zenetanulás lehetősége nincs biztosítva számukra. Elmondta, hogy megismerkedett egy lelkes, tehetséges karmesterrel, aki azon fáradozik, hogy a gyerekeket bevezesse a zene birodalmába, meutatta nekünk az erről szóló könyvet, amit onnan hozott. A karmester Leonard Bernstein volt, akit akkor még nálunk nem, vagy alig ismertek.

"megkérdezte, tudjuk-e mit jelent az "őrs" szó. Hallgatásunkra elmondta:

A gépirat első oldala (kicsinyítve)

A Zenebarát őrök találkozója Kodály Zoltánnal

(Szöveghű leirat)

Történetem eleje az úttörőmozgalom „őskorába” visz, 1945-be, amikor Rév Vera barátnőmmel együtt

– mint az úttörők „nótafái”, daltanítói
– úgy gondoltuk, hogy a sokat és szívesen éneklő úttörőknek, az egyre gyarapodó ifjúsági mozgalomnak jó lenne egy induló, amelyik az egész országban elterjedne és amelyik az úttörők céljairól, életéről szól.

Merész tette határoztuk el magunkat: felkerestük tanárunkat, Kodály Zoltánt és megkértük, engedje meg, hogy egyik, még 1941-ben írt kis indulójához, amelyik a Bicinia Hungarica c. gyűjtemény I. kötetében jelent meg, úttörő-szöveget írassunk és járuljon hozzá, hogy ez legyen az úttörők indulója. Reményünkben nem csalódtunk, így aztán a Tanár úr engedélyével élve felkerestük Raics Istvánt, a kiváló zongoraművészt, zene tudóst és sok szép dalszöveg íróját, fordítóját. A gyerekek érdekében előadott kívánságnak ő sem tudott ellenállni: csakhamar megszületett a dal és 1946. jun. 2-n már sok száz tapsoló, ujjongó, virágot dobáló néző sorfala között felvonulva az első, akkor még kékinges, fehérnyakkendős úttörők ajkán csendült fel a dal: Ej, haj száll az ének, zeng az ének, szép az élet, ej, haj, úttörőnek kedve mindig jó!

1965-ben a mozgalom születésének 20. évfordulójára (1966) az „Úttörők a hazáért” kutatómunka keretében megalakítottam a VIII. Százados-úti ált. iskola 409. sz. József A. csa[pat] tanulóiból a Zenebarát őröket.

Elhatároztuk, hogy felkutatjuk az úttörőmozgalom múltjának zenei emlékeit. Munkatervünk első pontja Kodály Zoltán meglátogatása volt. Lázás izgalom és sok készülődés előzte meg ezt a látogatást. Megismerkedtünk Kodály Zoltán életével, művészetével, tanításaival, énekeltek kisebb műveit, néhányat meghallgattunk hanglemezeiről, rádióból. Tudtuk, hogy zenei tudásunk próbatétele is lesz ez a találkozás, de egyuttal életünk nagy élménye is.

Nem is csalódtunk. A Tanár úr és felesége kedvesen, szívesen fogadott. A zavartan, elfogódottan hallgató gyerekeket természetes egyszerűséggel kérdezte ki életük, a zenével való kapcsolatuk felől, feloldotta izgatottságukat, egy-két bátoritan kérdésekre humorosan válaszolt. Krónikásunk kérdésére pl. elmondta, hogy nemrég jött haza Amerikából, azt tapasztalta, hogy az ottani gyerekeknek nincs olyan jó dolguk, mint a magyaroknak, mert a zenetanulás lehetősége nincs biztosítva számukra. Elmondta, hogy megismerkedett egy

lelkes, tehetséges karmesterrel, aki azon fáradozik, hogy a gyerekeket bevezesse a zene birodalmába, megmutatta nekünk az erről szóló könyvet, amit onnan hozott. A karmester Leonard Bernstein volt, akit akkor még nálunk nem, vagy alig ismertek.

Megkérdezte, tudjuk-e, mit jelent az „örs” szó. Hallgatásunkra elmondta:

„Az örs, vagy ör szó a magyar nyelvben örködést jelent. A ti örsötök feladata hogy örködjete a jó zene felett és harcoljatok a rossz zene ellen. Tanítsátok meg társaitokat is a zene nyelvére, a kottaolvasásra, hogy az éneklésen keresztül mindenki megismerje a zene örömet. Zene nélkül nem lehetünk teljes emberek.”

Úgy látszik, jól vizsgáztunk zenéből is, mert dalaink után minden pajtás kapott egy példányt a Bicinia

Hungarica I. kötetéből, amelynek legfőbb értéke egy-egy Kodály autogram volt.

A felejthetetlen találkozás az Úttörőinduló hangjaival ért véget, és megörökítést nyert az örsi naplóban. Ime ennek egy részlete:

„A találkozás emlékét őrzi örsi naplónkban a Tanár úr aláírása, a dedikált kotta, amit kaptunk tőle, de halk hangját, kedves alakját, szavait mindnyájunk szíve. Magam is soká erre fogok gondolni, ha az iskolában a dolgozat címe ez lesz: *Életem legnagyobb élménye.*” – írta a krónikásunk.

Az újabb húsz éve elteltével a régi pajtások ma már felnőttek, anyák-apák. Ha néha egyik-másikkal találkozom, pár szavas élet-beszámolójuk után rögtön rátérnek: „*Tetszik emlékezni,*

mikor Kodály Zoltánnál jártunk, hogy izgultam, milyen hamisan énekeltem, még a kezem is reszketett, pedig milyen kedves volt a Tanár úr!” És mindig hozzátesszik: „*Sosem fogom elfelejteni és a gyerekeimnek gyakran elmesélem, de még az unokáim is hallani fogják! A kotta megvan ma is és habár már nem játszom hangszeren, gyakran járok hangversenyre.*”

Negyven éves az úttörőmozgalom, negyven éves az úttörőinduló. Kodály Zoltán 18 éve nincs köztünk, nem tudjuk neki másképp megköszönni ezt a szép ajándékot, csak úgy, ha minél többen, minél jobban megtanuljuk dalát és ha egyre több, sok „száz torokból száll az énekszó”!

1985 II 4

dr Soltész Elekné
zenetanár

1087 Hungária-krt 16

Olvasmányélményem

Dr. Tóth József: LOBOGÓ LÁNG

Mozgalmopedagógiai füzetek 4.
(Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalmopedagógiai Szakosztály, Budapest, 2012.)

Révész György előszavából kiderül, hogy a mű „az úttörőmozgalommal kapcsolatos cikkeken, dokumentumokon kívül a pedagógia más területeiről is tartalmaz írásokat, megszívlelendő példákat”.

Az egész kötet egy letűnt világnak állít emléket. Egy olyan világnak, amelyben gyermekként felnőttem, és amelyben megkezdtem a pedagógus pályát. A művet olvasva többször fordult elő, hogy elérzékenyültem az olvasottakon. Vagy azért, mert gyermekkorom kedves pedagógusarcai rémlettek föl, vagy azért, mert saját tanári, táborozós gyakorlatom emlékeit idézték föl bennem a szerző szavai.

A mű két fő részre tagolható. Az egyik rész az Úttörőmozgalom múltjával, közelmúltjával kapcsolatos. Bár egy konkrét szervezet problémáiról olvashatunk, azért máig érvényes tanulságokat tartalmaz. Elgondolkodtató, hogy mennyire fontos (lenne) odafigyelni egy működő szervezeten belüli problémákra, illetve

ugyanígy figyelni kell a szervezetet körülvevő világ változásaira is.

Ebben a részben olvashatunk az Úttörőmozgalom belső problémáiról. Például arról, hogy a pedagógusok kevéssé vannak kiképezve a szabadidős tevékenységek szakszerű ellátására. Hiszen ki tanul az egyetemen táboroztatni? Tüzet rakni? Térképet olvasni? Túraszakkört vezetni? A szerző fontosnak érzi, hogy az egyes szakok tanárai kapjanak ilyen irányú képzést is. Azt gondolom, a probléma máig élő!

Az úttörőtáborok megszűnése kapcsán a szerző több írást szentel Csillebérc ügyének, a tábor körüli huzavonának. Sajnálatos módon ez az ügy nem mentes a napi politikától.

A kötet másik része az, ami miatt minden leendő és gyakorló pedagógusnak ajánlom ezt a művet.

Ebben a részben a szerző a napi gyakorlatból vett történeteken keresztül mutatja meg a pedagógus hivatás fortélyait, helyzetait.

A történetek egyik része a szerző saját emlékeit idézi, míg a többi olyan „példaeseteket” említ, amelyeket pedagógusként vagy leendő pedagógusként tanulságos megismernünk.

Amikor a szerző az általa szervezett első táborozásról ír, nem az a fontos

sámunkra, hogy a technika meghaladta az akkori viszonyokat (szalmazsák, szabadtűz melletti főzés,...) hanem az, hogy örök érvényű utalásokat, tanácsokat találunk a szövegben arra nézve, hogy a táborozás, tábor szervezés mely elemeire kell odafigyelnünk.

Amikor a kerékpáros szakosztály megalakulásáról olvashatunk nem az a fontos, hogy már nincsenek szocialista brigádok, hanem arra kell összpontosítanunk, hogy amit nem tudunk önerőből megoldani, ahhoz találhatunk külső segítséget.

A további történetek Erzsi néniében, Lajos bácsijában felismerhetjük egykori tanárainkat, talán példaképeinket. Olyan történeteket ismerhetünk meg, amelyek mély pedagógiai tudást hordoznak. Olyan tudást, amit nem találunk tankönyvekben, nem oktatnak az egyetemeken. Viszont ezekben rejlik az igazi pedagógia: a nevelés azon összetevői, amelyek ösztönösek, amelyek belülről fakadnak.

Csak kívánni tudom mindenkinek, hogy belőle is váljon Erzsi néni vagy Lajos bácsi, illetve csillogjanak rá is boldog gyermekszemek.

Rényi Péter
játék- és szabadidő-szervező MA/L

Veszteségeink

Bereczky Gábor

Compton Nobel-díjas fizikus szerint: „Életünk értelme határozza meg életünk értékét.”

Bereczky Gábor, aki elment közülünk, nagyon értékes életet élt. Élete értelme az volt, hogy gondoskodott tanítóként és úttörővezetőként a gyerekekről, akiket a Sors rábízott, családfőként pedig feleségéről, két gyermekéről és hat unokájáról.

1953-tól tanított Hergevicán, Balotaszálláson, Mélykút Öreg-majorban, majd Jánoshalmán nyugdíjba vonulásáig. 1959-65 között a kiskunhalasi járásban úttörőtitkárként tevékenykedett. Utána még hosszú ideig tagja volt az elnökségnek és a táborozási szakbizottságnak.

1975-1989 közt igazgatóhelyettesként dolgozott a jánoshalmi általános iskolában. Több kitüntetést kapott odaadó munkájáért (Kiváló úttörővezető 1961, „Testnevelés és Sport Kiváló Dolgozója” 1966, Úttörővezető Érdemérem 1974, Kiváló Munkáért 1980, Kiváló Munkáért kitüntetett jelvény 1986, Aranydiploma 2004).

Mindig mindenre talált időt. Az életet és a munkát sokszor hasonlította a maratoni futáshoz, amelyet nem az elején kell megnyerni, hanem lassan de biztosan, bátran és hűségesen végig kell futni.

Úttörővezetőként megbízható, pontos ember volt, akire mindig lehetett számítani. Nem voltak előítéletei. Mindenkit acselekedetei alapján értékelt, akár beosztotról, akár feljebbvalóról volt szó. Az úttörőmozgalmat legjobb emlékei között őrizte. Családja kérésére hamvainál volt úttörővezető társai piros nyakkendőben álltak és hajtottak fejet emléke előtt.

Megélte a mindennapokat a maguk teljességében. És nem

csak élt. Ő most is él: mindaz az idő, amit nekünk ajándékozott, mindaz a figyelmesség, amivel megajándékozott bennünket, valamilyen titokzatos módon bennünk él tovább.

(Dr. Pap István)

Csóke József (1927-2012)

A Szegedi Tanítóképzőelvégezése után 1946-tól Újszegeden tanított. Az úttörőmozgalomba korán bekapcsolódott.

Gyermekkorától érdekelte a mozi. Elvégezte a mozigépész tanfolyamot, majd később a Színház és Filmművészeti Főiskolán filmezést és a rendezést tanulta. A Híradó és Dokumentum Filmgyárban az Úttörőhíradót szerkesztette. Annak megszűnése után rövidfilm-rendező maradt és főképp sporttémájú filmjeivel számos hazai és nemzetközi szemléken díjakat nyert. Hat olimpián is forgatott 1952 és 1976 között. A sakk kivételével valamennyi sportágról készített filmet. Az úttörőmozgalom nagy eseményeiről – úttörőtalálkozók, kulturális szemlék, sportrendezvények, túrák, táborok) mindig tudósított. Tudomásunk van arról is, hogy a rendszerváltás után az élő országos úttörő főtitkárokkal is készített filmet Csillebércen. (Szeretnénk ehhez hozzájutni, mint örökséghez.)

Emlékét megőrizzük és megörökíteni is kívánjuk Vajek Róbert munkásságával együtt, aki a Rádió Úttörőkrónikáját szerkesztette és a riporter őröket szervezte, segítette.

(Szabó Imre)

Juhász András (1938-2012)

Elment Bandi is, akivel a Nagykőrösi Tanítóképző elvégzése után

együtt tanítottam Majosházán. Utánam az 1184. Sz. Móra Ferenc Úttörőcsapat vezetője, majd később igazgató lett. Felkérésemre cserélte fel azt, és lett járási úttörőtitkár Ráckevén. Nem állítom, hogy mindig mindenben egyetértettünk, de a jelentős kérdésekben a végén megegyeztünk. Fontos feladatnak tartotta a kisdobos rajok működését. A csapatvezetőket beszámoltatta erről, de ugyanakkor javaslatokat, ötleteket is adott nekik. Testnevelőként szívén viselte az iskolai sportot és az úttörő négytusa bajnokságokat. Sajnáltam, amikor hat év után felmentését kérte, de megértettem. Ezután Kiskunlacházán, majd Szigetszentmiklóson tanított testnevelést.

Legutóbb az én első 8. osztályom 50.(!) évfordulóján találkoztunk, amikor megígértük egymásnak, hogy sűrűbben fogunk. Sajnos, nem így történt...

(Szabó Imre)

Rikker József (1933-2012)

A zászló félárbocon, az evezők tisztelgésre emelkednek: az út véget ért, a kapitány távozott. Útra kelt oda, ahonnan nincs visszatérés. Elment Rikker József, pedagógus, korábban cserkész-, fél évszázadon keresztül úttörővezető. Ember, akinek hite, embersége, töretlen lelkesedése nemzedékek számára volt példa.

Hosszú utat tett meg e nyolc évtized alatt az újpesti, majd pestújhelyi kisdíák. Már a pestújhelyi csapatban farkaskölyök lett, de a cserkész újoncpróbát és a fogadalmat a piaristáknál tette le, s ez után nyílt ki igazán a világ: az első tábor Mátrafüreden, majd a következő évben az első vándortábor. Közben megismerke-

dett a vízi mesterséggel is, 15 évesen már részt vett az őrsi hajó építésében – amit aztán a piarista gimnázium államosítása után még sikerült megmenteni.

1952 fordulópont volt az életében. Munkahelyi ajánlással ifivezető lett a IX. kerületi Knézich utcai iskolában, és élete ettől kezdve szorosan összefonódott az úttörőmozgalommal.

Vannak, akik váltig állítják: a szervezet a fontos. Jóska számára az ember, a gyerek fontosabb volt. Neki nem adatott meg a választás lehetősége, így az egyetlen lehetőséget választotta, ahol gyerekekkel foglalkozhatott: az úttörőt. A – 19 évesen talán még nem is teljesen tudatos – döntés egy életre szóló elköteleződést jelentett.

Rikker József végül „hivatalosan” is pedagógus lett. Dolgozott nevelőtanárként, a Deák téri iskola megbecsült pedagógusaként, úttörőházi munkatársként – de életének minden szakaszában, minden munkahelyén úttörővezető maradt. Úttörőcsapatokat alapított és irányított, őrsvezetőképző tanfolyamot és tábort vezetett, különböző szakbizottságokban dolgozott. Alig volt olyan területe az úttörőmozgalomnak, amelyben ne alkotott volna maradandót. De az igazi szerelem – kiscserkész kora óta – a víz volt. 1986-ban részt vett az Úttörő Vízi Flotta megalakításában, amelynek 1989-től ügyvivője volt, kidolgozta a vízi vezetőképzés anyagát és módszertanát, és 2000-ig a csepeli vízi bázis kapitánya volt. Sokoldalú, kimagaslóan eredményes tevékenységét a Magyar Úttörők Szövetsége számos kitüntetéssel ismerte el, s elsőként kapta meg a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya által alapított Vasvári Diplomát.

Tépelődő, vitázó, igazságkereső ember volt. A dolgok gyökere

érdekelte, az új világ megannyi negatív jelenségére is válaszokat keresett, sokat vívódott a szabadság és a felelősség, fegyelem elvei között, hiszen a vízen volt alkalma megtanulni ezek fontosságát, kényes érzékenységét.

Nem csak munkaköre szerint volt tanár, nem csak beosztása szerint úttörővezető: a gyermekek szeretete és tisztelete volt pedagógiájának alapja, miközben minden lehetőséget megragadott, hogy tisztességes, becsületes, bátor, kitartó felnőtté nevelje tanítványait, úttörőit. Olyanná, amilyen maga is volt, hiszen ő volt a példa. Ember volt, igaz ember.

Búcsúznak Jóska, Isten veled. Búcsúznak úttörő és vizes barátaid, búcsúzik a Mozgalompedagógiai Szakosztály. Halhatatlan leszel, mert bennünk tovább él, amit tőled kaptunk.

(Révész György)

Sashegyi László (1954-2012)

Fiatalon, türelemmel viselt hosszú betegség után ment el a felejtethetetlen férj, apa, igaz, hű barát, az utánózhatalan példakép. Életéről, tevékenységéről lehetetlen szűk pár szóban megemlékezni. Ifivezető volt, a budai járási ifi szakbizottság vezetője, megannyi járási és megyei ifi rendezvény fáradhatatlan szervezője, közreműködője. Örök mókamester, akitől ifik százai tanulták a vidám úttörőélet és a felelős vezetői magatartás fortélyait. Később testnevelő tanárként is kamatoztatta ötleteit, az úttörőmozgalomban szerzett tapasztalatait: vízitáborokat, kalózháborúkat, kenutúrákat, s ki tudná felsorolni, még mennyi emlékeztető rendezvényt szervezett.

Lokálpatrióta volt, aktívan részt vett szeretett városa közéletében. Tagja volt a Budakesziért

Függetlenek Egyesületének, egyik alapítója az ugyancsak budakeszi Gyerekköztársaságért Egyesületnek, egyik fő szervezője – még betegen is – a budakeszi gyereknapoknak, melyek nem utolsósorban az ő nagy szervezői tapasztalatainak, kreativitásának köszönhetően voltak oly sikeresek.

Búcsúznak Sasi, nagyon sokan vagyunk, akiknek szívében örökké élni fogsz!

(Révész György)

Záhonyi Sarolta (1954-2012)

Megdöbbsentett hirtelen halálának híre, hiszen nemrég találkoztam vele Solymáron. Előtte meg azon a kuratóriumi ülésen, amire – nagy örömmre – elhozta édesapját, Ede barátomat. Nagyon vidáman, szeretettel gratulált kitüntetésemhez, ami viszont engem lepett meg. Számos fényképet készített rólunk, rólam és gyorsan elküldte azokat. Szép emlékül őrzöm, most már kegyelettel is.

Sacika Alapítványunk pártoló tagjaként jelentős összegekkel támogatott bennünket minden évben. Segítette édesapját a velünk való kapcsolatban: telefon, e-mail, küldemény kézbesítés stb. Édesanyja halála után már egyedül, különösen nagy féltéssel és szeretettel gondoskodott Edéről. Amikor felkerestük őket nagy örömmel fogadott bennünket. Segített megkeresni az aktuális könyvet, fényképet, megkínált uzsonnával és kirobogott velünk az állomásra, nehogy lekéssük a vonatot. Integett nekünk sokáig a búcsúzás után a korányári délután különös nap-lementében. Erzsikével és Gyurival mi is hosszasan viszonzottuk. Nem éreztük, nem tudtuk, hogy utoljára tesszük...

Köszönünk mindent Sacika! Nem felejtünk!

(Szabó Imre)

Megemlékezés Lábai Lászlóról (1942-2002)

Még 2010-ben levelet írtunk dr. Bót Jánosnak, Vác város polgármesterének, amiben kértük, hogy elődjének, a város szülöttének, számos funkciót betöltő, Pro Urbe- díjas elismert személyiségének emlékét örökítse meg a képviselő-testület születésének 70. és halálának 10. évfordulóján 2012-ben. Javasoltuk, hogy emléktáblával, utcanévvel, intézmény névadással, pedagógusoknak, úttörővezetőknek szóló pályázattal (egykori Pest megyei úttörőelnökökről) valósítsák meg és bennünket is értesítsenek róla.

Levelünkre nemrég válasz érkezett dr. Molnár Lajos, egykori középiskolai igazgatótól, volt alpolgármestertől, amiben leírja, hogy mit tettek, kérésünkre is utalva benne. Április 27-én a Váci Múzeum Egyesület ünnepi közgyűlésén önálló napirendben emlékeztek néhai Lábai Lászlóra, mint az egyesület újra alapító tagjára, a város második polgármesterére, volt gimnáziumi igazgatóra, egykori mozgalmi és politikai vezetőre, köztisztviselőként álló személyiségre.

A megemlékező beszédet ő – dr. Molnár Lajos – mondta, emlékére kiállítás rendeztek fontosabb dokumentumaiból, kitüntetéseiből, apróbb személyi tárgyaiból, fényképekből. A családtól kölcsönkapott tárgyak kivételével, minden relikviát a múzeumban helyeztek el megőrzésre.

Sajnos, hogy a rendezvényre nem kaptunk meghívót, örömmel vettünk volna részt azon. A megemlékező beszédet terjedelme miatt most nem tudjuk közölni, de megőrizük majdani felhasználásra. Köszönjük dr. Molnár Lajos úr tájékoztatóját, nagyhatású, szép beszédét és arra történő utalást, hogy az általunk javasoltakra még nincs lehetőség.

Szép ajándék Szloboda Árpádnétól

Gyűjteményünknek ajándékozta Szlobodáné Magdika ny. iskolaigazgató, volt úttörővezető, azt a szép kitüntetést, amit utoljára 1963-ban adományoztak Csillebércen az Úttörő Kulturális Szemle I. helyezettjeinek, az „arany érmeseknek”. Ez egy kitűzhető, nemzetiszínű szalagon függő, aranyszínű 3 cm átmérőjű érem, egyik oldalán úttörők kürttel, bábbal, könyvvel a kezükben, a másikon Úttörő kulturális szemle 1963. felirattal és úttörőjelvényel „babérkoszorúban”. A kitüntetés alkotója: Vincze Dénes.

Magdika szerint – aki ekkor Csillebércen a kulturális szemle felelőse volt – ekkor adott a szövetség utoljára ilyen szép kitüntetést, a következő évben csak „arany oklevelet” kaptak az I. helyezettek. Köszönjük szépen az ajándékot!

Dr. Szabó Imre

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS a 2011. évről

1. A számvetési beszámolót e közhasznúsági jelentés 1. sz. melléklete tartalmazza.

2. Központi költségvetési szervtől, elkülönített állami pénzalaptól, helyi önkormányzattól, kisebbségi települési önkormányzattól, települési önkormányzatok szövetségétől, ill. mindezek szerveitől 2011-ben az alapítvány nem kapott támogatást.

Egyéb támogatások:

Támogatások magánszemélyektől	172 eFt
APEH 1%	136 eFt
Összesen:	308 eFt

(Az alapítvány számlájára 2011-ben beérkezett 172 eFt támogatásból 40 eFt a 2010. évben régi bankszám-lánkra érkezett, amit az Erste Bank által 2011. február 1-jén átutalt, 132 eFt tárgyévi.)

3. A vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás:

a) Bérjellegű költség (alapítványi díjak és járulékaik)	122 eFt
b) Működési költség (anyagijellegű: könyvelés, telefon, posta, honlap, irodaszer, utazási és kiküldetési költség, bankköltség)	311 eFt
c) Egyéb működési költség (reprezentáció, konferencia részvételi díj, tájékoztató nyomdaköltsége)	170 eFt
e) Könyvkiadás támogatás	50 eFt
f) Egyéb költség (koszorú, Marton Jenő emléklap)	8 eFt
Kiadás összesen	661 eFt

4. Az alapítvány által nyújtott cél szerinti juttatások összege 2011-ben 122e Ft volt, melyben a Marton Jenő tiszteletére alapított kitüntetésekhez és díjakhoz adományozott pénzjutalmak és ezek járulékaik szerepelnek.

5. A vezető tisztségviselők anyagi jellegű juttatásként kapták meg a az alapítvány tevékenységéről és rendezvényeiről tudósító Tájékoztatókat, amelyeket az alapítvány támogatói is megkaptak.

6. A közhasznú tevékenységről szóló tartalmi beszámolót e beszámoló 2. számú melléklete tartalmazza.

Budapest, 2012. április 21.

Révész György

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: Magócsi Károlyné, dr. Pap István, Révész György, dr. Szabó Imre

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: Poremba Nyomda

Felelős vezető: Poremba Krisztián

A közhasznú tevékenységről szóló tartalmi beszámolót ez évi első számunkban közzeltük. A közhasznúsági jelentés, a számvetési és a tartalmi beszámolót – a Civil törvény előírásainak megfelelően – határidőre megküldtük az Országos Bírói Hivatalnak. Ezen túlmenően e dokumentumok hozzáférhetők alapítványunk honlapján:

<http://multunkoroksege.hu>